Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Thomæ Goodwini Moses & Aaron Seu Civiles & Ecclesiastici Ritus Antiquorum Hebræorum

Godwin, Thomas

Bremæ, MDCCX

VD18 12442798

Cap. VIII. De Festo Expiationum.

urn:nbn:de:gbv:45:1-18703

Visual Library

dæi fuissent Judices, non affecissent reos tali mortis genere. Rursùs, *Stephanus* ab ipsis damnatus est ad lapides *Act.* VII. 58. Et questi sunt coram *Felice*; quòd, cùm voluissent *Paulum* secundùm suam legem judicare, *Lysias* Chiliarcha ipsum ex manibus suis vi magnâ extorsisset. *Act.* XXIV. 6. 7. Quæ testantur, quòd non omnis potestas circa capitalia ipsis adempta fuerit. Sed de his plura *cap. de pœnis capital.*

CAP. VIII.

De Festo Expiationum.

I. DEcimo die mensis *Tisri*, qui respondet nostro *Septembri*, præceptum est celebrari *festum* (†) *expiationum Levit.* XVI. 23. 27. 29.

 ita

(†) Hoc festum vocatur *Hebr.* יום הכפרים *Dies Expiationum, obliterationum, purificationum, propitiationum*; Et insigne præsidium præstat contra *Socinianos*, explicante mysterium hujus festi Paulo. Coll. *Lev.* XVI. 33. cum *Hebr.* IX. 23 26. Hinc כפר exponitur à LXX. & Apostolo per ἱλάσκειν, καθαρίζειν, ἁγνίζειν. Nec frustrà est, quòd ea vox propriè notet *obtectionem, obductionem*, quæ fit *camphorâ*, *Græc.* καφύρᾳ, pice, vel bitumine, ex arbore defluente. Hinc כֹּפֶר significat [1] *tectorium Gen.* VI. 14. & [2] *pretium redemptionis*, sive λύτρον, ἀντάλυτρον. *Prov.* XIII. 8. coll. *Job.* XXXIII. 24. *Hebr.* IX. 12. Dignumque notatu, quòd LXX. כֹּפֶר λύτρον *Prov.* XXI. 18. interpretentur per περικάθαρμα, q. d. sacri-

Landesbibliothek Oldenburg

ita dictum, quòd Pontifex eo die confessionem faceret coram Deo suorum peccatorum & Israelitarum, & peragendo certos ritus & ceremonias expiaret ea, eorumque remissionem impetraret à Deo.

II. Ceremoniæ, quæ eo tempore usurpabantur, concernunt vel *populum & sacerdotem*, vel *sacerdotem tantùm*. Illæ, quæ concernunt *populum & sacerdotem*, consistebant *in afflictione animarum* ipsorum, quæ fiebat *jejunio*; unde ipsum festum vocatur *dies jejunii. Joseph. de B. J. p.* 43. Quod illustrat textum *Act.* XXVII. 9. *Navigatio erat periculosa ob id, quòd jam præteriisset ἡ νηστεία jejunium*, h. e. *festum expiationis* jam elapsum erat, imminente brumâ.

III. Ceremoniæ, quæ concernebant *Sacerdotem tantùm*, duæ erant. 1. Tunc intrabat Pontifex *Sanctum Sanctorum*, qui introïtus proprius fuit huic festo. 2. Is, sacrificaturus pro se & pro sua familia *juvencum subrumum peccati & arietem in holocaustum*, induebatur vestes Sacerdotales; lotusque accipiebat à cœtu Israelis *duos hircos caprarum in peccatum & arietem unum in holocaustum*.

IV. Is hircos istos stitit coram facie Jehovæ, ad

sacrificium purificans, pro alio oblatum; Et *Esa.* XLIII. 3. per ἄλλαγμα, ἀντάλλαγμα. Ut enim tegmine cooperiuntur, quæ displicent, ita τῷ λύτρῳ Christi Mundi peccata; ut nobis parcere Deus possit. Latinorum autem *Pio expio*, est à θύω teste *Vossio in Etymol.* Hinc *Piatrix* est *Sacerdos* fœmina, quæ expiare solet.

Landesbibliothek Oldenburg

ad portam tentorii conventûs, sortem jaciens, uter sacrificari, uter verò dimitti debeat vivus. Hic posterior vocatur *hircus emissarius* עַזָאזֵל (1) *Gnazazel*, ex עַז *capra* & אָזֵל *R. D. Kimchi in radic.* quia altero jugulato ipse in desertum emittebatur.

(1) Celebris quæstio est inter Doctos, utrùm *Azazel* hircum notet, an aliud quid? Sunt, qui ipsum montem, de quo dejectus est hircus ille, ita dici volunt. Vid. *Cocc. Comm. Hebr.* 9. §. 24. Alii, ut *Bochartus*, derivant ex Arabismo, quasi לעזאזל diceretur pro εἰς ἀποχωρήσεις *ad separationes*, h. e. ad locum desertum destinatus. Verùm hæ sententiæ sponte cadunt, ut & hæc, quam Autor cum aliis proponit, quasi ipse caper dictus sit *Azazel*. Nam, etsi eo modo vocabulum *Azazel* derivetur, ut radices sint אָזֵל & עַז, incommodè tamen de isto *hirco emissario* dicitur, quia verba Mosis apertè cum ea opinione pugnant; nam *Lev.* XVI. 8. ita legimus: *& dabit Aaron super duobus hircis sortes, sortem unam* לַיהוָה *Domino, & alteram sortem* לַעֲזָאזֵל *Azazeli*; Sic ut postremum vocabulum de *hirco emissario* capi non possit, nisi quoque לַיהוָה de priori hirco, qui mactabatur, capiatur, sed μὴ γένοιτο! Meliùs ergo alii per עַזָאזֵל intelligunt eum, quem Gentes in *Faunis* & *Hircis* bifidis coluêre, h. e. Diabolum, qui abiit à principio suo & ἀποστάτης dicitur, quique hic לַיהוָה opponitur. Hîc longum possemus excurrere, sed de animadversionibus auris vellitur. Tantùm videatur ante omnes Cl. *Cocc. l. cit.* & *Lev.* XVI. & alibi. Brevibus. Quid ergo notârit *hircus emissarius*, variæ ferun-

tur

V. Græci Interpretes vocant hunc hircum Ἀποπομπαῖον *malorum depulsorem* (quo nomine Gentiles suos Deos tutelares insignierunt) opinanturque,

tur opiniones. Alii per eum, ut vivum, *Divinam Christi Naturam*, cum quibus facit Autor, intellexêre, quæ est ἀπάθητος *passionibus non obnoxia*. Alii *Christi animam*, quæ non occisa, attamen contrita fuit. *Esa.* LIII. 5. Alii *Barrabam*, qui dimissus est, condemnato Jesu nostro. Non examinabimus has sententias, satis est proposuisse. Restant duæ probabiliores; quarum una per *hircum emissarium* intelligit *populum immorigerum*, h. e. Israelem, de quo dicitur *Deut.* XXIX. 20. quòd sit separandus, si contendat cum Christo de jure προσαγωγῆς πρὸς τὸν Θεόν *accessus ad Deum*, scil. si vel putet, non opus esse, ut Christus pro peccatis mactetur, sed posse nos cum fiducia carnali & cum operum nostrorum justitia adDeũ appropinquare; vel si putet, non opus esse, ut vetus homo cum Christo mactetur, sed posse nos vitulari, & ipsum non sequi. Verùm etsi invitus discedam ab hac sententia, tres tamen difficultates cogunt, quæ facilè ex ipso *Cocc. Comm. Hebr.* IX. 24-38. observari possunt. 1. Quia sors jacta est super *hirco emissario*, utrum Deo an Diabolo esset cessurus; atqui, si Israel rupem salutis esset contempturus, nullum dubium erat, quin *Azazeli*, h. e. Diabolo, tradendus foret. 2. Quia ille *hircus* dicitur portare omnes iniquitates Israelis. *Levit.* XVI. 22. An autem σκεύη ὀργῆς *vasa iræ* dici possint auferre peccata populi fidelis, à me impetrare non possum. 3. Quia *Levit.* XVI. 10. dicitur: *Hircus emissarius sistetur coram Jehova vivus*, לְכַפֵּר עָלָיו *ad expiandum super illum*. Quæ phrasis quidem, ut utar verbis ipsissimis *Cocceji l. c.* §. 33. non potest reperiri usurpata, nisi vel de personis, pro quibus expiatio fiebat, ut remitteretur ipsis, vel de instrumentis sacri cultûs &c. ut purificarentur; num verò congruè illa phrasis de Judæis in radice expiatis, an de Judæis olim expiandis, adhiberi queat, in medio

turque, quòd *hircus emissarius*, peccata populi in desertum efferens, simul abstulerit mala pœnæ, quæ mala culpæ consequuntur. Et ad confirmandum hac in parte populum, jussit Deus Pontificem confiteri peccata nomine totius populi, & omnia peccata totius cœtûs rejicere in caput *hirci emissarii*.

VI. Forma confessionis juxta Magistros Hebræorum ita habuit: *O Domine, populus tuus, domus Israel, peccavit, rebellis fuit, & deliquit coram facie tua: Nunc te rogo, ô Domine, condona peccata, rebelliones, & delicta, quibus populus & domus Israel peccavit, rebellis fuit, & perversè egit coram facie tua, sicut*

medio relinquo. Ne mihi hîc quis obstrepat: *Sus Minervam.* Potest autem & alia sententia ex Cel. *Cocc. Comm.* l. c. §. 25. & 26. commoda satis erui; quâ statuatur Christus figuratus per utrumque *hircum.* 1. Hircus mactatus notabit *traditionem* eam, quâ se ipse tradidit, vel quâ traditus est ὡρισμένῃ βουλῇ *prædefinitâ voluntate* Patris, ut pro peccatis nostris mactaretur. *Act.* II. 23. Et 2. *hircus emissarius* notabit illam *traditionem*, quâ Christus traditus est *Azazeli*, Diabolo exagitandus, & à serpente mordendus; imò, quâ traditus est in desertum, h. e. Gentibus; nam in S. Scriptura sæpius *Terra* sumitur pro *Ecclesia Dei*, desertum autem pro illo populo, apud quem non floret cognitio Dei, sed horrescunt & inculta sunt omnia. Sic Christus traditus est Gentilibus, Romanis, Pilatoque, qui ipsum quidem ceciderunt flagris, voluerunt tamen vivum ἀπολύσαι *dimittere Luc.* XXIII. 20. Consule Disput. posteriorem Cl. D. Frischmuth / *de Hirco Emiss.* ubi cap. 1. §. 19. sententiam *Cocceji* mollibus verbis debellat. Præprimis autem velim, in binario isto *Hircorum*, *avium* &c. numero, attendi ad duplicem in nobis hominem, *Externum* & *internum*, *veterem* item & *Novum*, quorum ille mactatur, hic absolvitur, licet à Diabolo in deserto tentandus.

Landesbibliothek Oldenburg

sicut scriptum est in Lege servi tui Mosis; Eo die expiaturus vos est, ut vos mundet, & vos mundabimini ab omnibus vestris peccatis coram Jehova. Lev. XVI. 30. *Vid. P. Fag. Lev.* XVI.

VII. Hodierni autem Judæi, quum non possit destructo templo Hierosolymitano sacrificium ritè offerri, si sunt viri, capiunt *gallum gallinaceum* album; si fœminæ, *gallinam*. Hunc *gallum* ter circumagunt circa caput Sacerdotis, dicentes: *Gallus gallinaceus hic commutatio erit pro me. Buxtorf. Synag. cap.* XX. Postea mactant *gallum*, confitentes se morte dignos esse, jactisque supra tecti culmen intestinis, sperant corvos & cornices ea surrepturos, & simul ipsorum peccata ablaturos in deserta. Ne autem videantur sine ratione insanire, promunt rationem hanc ex theca rationis, cur hoc tempore *gallum* eligant. Vox גֶּבֶר in Sacra Lingua notat *virum*, in Talmude *gallum*. Dicunt igitur; Dei justitia requirit, ut quemadmodum גֶּבֶר peccavit, ita גֶּבֶר satisfaciat.

VIII. (2) Verisimile est Græcos ex hoc *festo expiationum* sumpsisse *expiationem annuam* civitatum sua-

(2) Hinc inde in Sacris Gentilitiis deprehendimus vestigia rituum Judaïcorum, quos aut Satanas aut homines inter Judæos versati & ad patrios lares reversi invexere. Huc facit, quòd Græcis Romanisque antiquis ζῶα ἄφετα *animalia libera* fuerint, quæ, Deorum tutelæ & sibi permissa, impunè & sine pastore errabant. Vid. *Liv. l.* 24. c. 3. Quod sine dubio hauserunt à Judæis hircum liberum dimittentibus in desertum. Utrùm autem Judæi illi peperce-

suarum, quæ hoc modo fiebat: Homines quidam damnati producebantur redimiti sertis secundùm morem sacrificiorum. Hos ex præcipiti loco deturbant in mare, Neptuno consecrantes, hisque verbis utuntur: Περίψημα ἡμῶν γενοῦ, *Sis pro nobis peripsema. Suidas* in voce περίψημα.

IX. Eamdem expiationis speciem adhibebant Gentes tempore pestilentiæ, vel mali inficientis; cujus repellendi gratiâ suis dîs sacrificabant quosdam, quos vocabant καθάρματα; Καθάρματα ἐλέγοντο, ὅτι ὑπὲρ καθάρσεως λιμοῦ τινος, ἢ τινὸς ἑτέρας νόσου θυόμενοι Θεοῖς, *Katharmata dicebantur, quia in expiationem*

percerint penitus & ad pastum in deserto liberum duxerint, an verò de rupe, ut ipsi ajunt, egerint præcipitem, dubitatur. Si hoc, non ambigitur, quin Gentiles hinc didicerint sua καθάρματα sic præcipitare. Sed graves viri mendacium subesse putant, quod de isto *hirco* Judæi fabulantur. Audiamus *Cunæum de Rep. Hebr. l.* 2. c. 6. *Tradunt Judæi*, ait, *eum hircum magno molimine in desertum ab alienigena quopiam deductum, ac mox de summo monte detrusum ad ima esse. De tabernaculis quoque, ab urbe Jerosolyma usque ad desertum dispositis, nescio quid loquuntur, in queis consederint, qui hircũ identidem escâ reficerent. Tum & funiculũ, cujus pars altera cornibus hirci, altera deligata ad scopulũ fuerit, atque etiam colorem funiculi, & id genus multa alia describunt, quæ profectò mecum ignorant. Alias insuper ceremonias, hoc in festo usitatas, de secluso Pontifice, de* סִגָּן *vicario Pontificis, ubi hic impurus factus est, de funiculo illo, de hirci exagitatione, de deturbatione de rupe &c. latiùs exequuntur, Sheringhamius codic. Joma.* c. 1. qui tamen Rabbinorum sententiam fovet; Cel. Frischmuth. l. c. *Ursinus Anal. Sac.* l. 1. c. 28. & *passional.* p. m. 234. Quod attinet τὰ περικαθάρματα καὶ περίψήματα, de iis quidpiam reliquit *Ursinus l. c. cap.* 29.

tionem famis alicujus, aut alicujus alius morbi sacrificabantur Diis. Vetus Scholiast. in *Aristoph. Plut.* p. 48. Hæc duo vocabula adhibet Apostolus 1. *Cor.* IV. 13. & vertuntur *sordes & excrementa: Facti sumus* περικαθάρματα & κόσμου *excrementa, purgamenta mundi,* καὶ πάντων περίψημα & *omnium sordes, ramenta.* (†) Verba significant propriè *sordes* sive *cœnum*, quæ expurgantur verrunturque ex pedibus hominum aut ex areis. Sed juxta opinionem *Budæi annotat. reliq. in pandect. de pœnis p.* 334. Apostolus respexit istam expiationem, quâ utebantur Gentiles; q. d. Ita despecti sumus, & sic exosi populo, sic onerati contumeliis & maledictionibus multitudinis, quemadmodum τὰ καθάρματα, homines illi, qui publicæ expiationis gratiâ sacrificantur.

X. Jam quia Pontifex in hoc festo præprimis gessit figuram & typum Christi, è re erit annotâsse convenientias inter typum & antitypum, umbram & veritatem. *Aaron.*

(†) Quemadmodum Christus execrabilis homo, & pestilentissimus πλάνος *seductor* habitus est, à quo quisque os oculosq; avertebat, projectis in ipsum omnis generis convitiis, blasphemiis & execrationibus, ita omnibus, *qui volunt piè vivere* ἐν χριστῷ Ἰησοῦ *in & cum Christo Jesu*, nimirum non superficialiter & trito more sed ut Christi membra & imitatores γνήσιοι, *persecutio* similis exantlanda est. Ludentur, ridebuntur, stulti, insani, plani, blasphemi, habebuntur; Spectaculo, proverbio, fabulæ, cantilenæ erunt omnibus. Et tanquam purgamenta & sordes si non ejiciuntur extra castra, speciali Dei ductui & privilegio dandum est. 2. *Tim.* III. 12. *Esa.* VIII. 14-18. *Joh.* XVII. 6. *Ezech.* XII. 11. *Hebr.* XIII. 13. &c. Alio tamen modo eos vexandos & contundendos Deus censet.

Landesbibliothek Oldenburg

Aaron.	Christus.
I. Pontifex intravit Sanctum Sanctorum Levit. XVI. 3.	I. Christus noster Pontifex intravit εἰς ἅγια in Sanctuarium, scil. in cœlum Hebr. IX. 12. 24.
II. Semel quotannis intravit Exod. XXX. 10.	II. Is semel intravit, ibidem.
III. Hic δι' αἵματος τραγῶν καὶ μόσχων per sanguinem hircorum & vitulorum Hebr. IX. 12.	III. Is per sanguinem proprium, ibidem.
IV. Hic μόνος solus Hebr. IX. 7.	IV. Is calcavit torcular לְבַדּוֹ solus ipse Esai. LXIII. 3.
V. Hic per diductum velum.	V. Is διὰ τῆς σαρκός. Hebr. X. 20.
VI. Hic vestitus erat Sacerdotalibus vestibus Levit. XVI. 4.	VI. Is prædefinitus & obsignatus ad hoc munus à patre ἀπ' ἀρχῆς ab æterno.
VII. Hic accepit duos hircos Lev. XVI.	VII. Is duas assumsit naturas. Ἀπάθειαν impassionabilitas Deitatis figurabatur hirco emissario. Παθήματα passiones autem Humanitatis, hirco, qui mactabatur. Theod. quæst. 12. in Levit.
VIII. Hircus portavit populi iniquitates.	VIII. Christus pro nobis factus est peccatum 2. Cor. V. 21.

CAP.

CAP. IX.

De Anno Sabbathico, seu Quiete Septennali.

I. QUemadmodum quovis *septiduo Sabbathum* fuit, ita quovis *septennio annus Sabbathicus. Lev.* XXV. 24. Et quemadmodum *Sabbathum* signum erat, quòd Domini essent, propterea que cessabant ab operibus suis, ut agerent opus Domini: ita *annus Sabbathicus* signum erat, quòd & ipsi, & ipsorum terra Domini essent.

II. Observatio hujus festi consistebat præcipuè in duobus. I. In ἀγεωργησίᾳ *agriculturæ cessatione*, unde vocatur שַׁבָּת הָאָרֶץ *Sabbathum terræ Lev.* XXV. 6. II. In *remissione debitorum* facta à creditoribus, unde vocatur שְׁמִטָּה לַיהוָה *Remissio Jehovæ Deut.* XV. 1. 2.

III. Quum hoc anno ipsis agricultura interdicta fuerit, quæri hîc possit, quâ re vesci potuerint eo durante? Resp. *Amandabo benedictionem meam vobis in anno illo sexto, & proferet proventum in tres annos Lev.* XXV. 21. (1)

IV. Quo-

(1) Non putem, Deum semper dedisse Judæis anno sexto uberiorem messem, sed illa verba *Lev.* XXV. 21. pendere à conditione, quæ ponitur vers. 38. Hinc Judæi toties in angustiam adacti sunt ab exteris Regibus, qui pecunias imperabant, quam Judæi non nisi ex terræ suæ frugi-